

La Bolangera

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Plaça de Catalunya, núm. 1

Coordenades:

Latitud: 41.62744
Longitud: 2.68934
UTM Est (X): 474122
UTM Nord (Y): 4608459

Classificació

Número de fitxa 08163 - 284
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dg., 04/08/2024 - 12:12

Descripció

El ball de la Bolangera, és una dansa que consta de dues parts. En la primera, el ball rodó o corrandà en sentit contra horari. En la segona es resolen les figures. Es presenta amb sis tirades i sis parelles. Únicament hi ha la figura de la cadena i s'augmenta la velocitat a cada tirada. En el cas de Pineda de Mar, se segueix l'exemple de la Bolangera de Sant Vicenç de Montalt, que s'ha mantingut dins del Ball de Gitanes conegut

com el Ball Pla de Llavaneres.

Transcrivim el ball, segons va recollir la folklorista Sara Llorens, i recopilat posteriorment per Pompili Massa (1990):

“COL·LOCACIÓ INICIAL

Totes les parelles que volen ballar es col·loquen en una rotllana. El nombre de parelles que hi prenen part és indiferent.

TIRADA ÚNICA:

1-8 Agafats de les mans i formant una rotllana, els balladors salten en sentit contra horari. A la caiguda del compàs 8, tots els balladors s'encaren a la parella pròpia.

9-16 En aquesta posició s'inicia una cadena de mans baixes. Es passen 7 balladors i es torna a tancar la rotllana.

Es repeteixen aquests 16 compassos indefinidament.

La gent gran recorda que les flabiolaires, quan en un ball es feia la darrera tirada, colpejaven la bagueta a la fusta, de manera que, en acabar, tothom ja estava avisat. Així, estant avisats els balladors des de la corrandà (compassos 1-8), es pot cloure el ball amb 8 compassos de corrandà en sentit horari, deixant-lo resolt.”

Observacions:

En el cançoner de Pineda de Sara Llorenç (1931) recollí el següent text, però que no permet ballar perquè caldrien dos fragments de vuit compassos cadascun:

“La bolangera trapacera
s'ha venut l'enteniment
per un quarto, per un quarto,
per un quarto d'aiguardent.

La Bolangera en té un tupí
que sense foc el fa bullir.

La Bolangera en té un ansat
que hi cuina tot el veïnat,
Mencus En Pau i En Pere
que toquen la coixinera.

Història

Pineda de Mar ha pogut preservar les danses antigues gràcies al treball de la folklorista Sara Llorens (1888-1955), que recollí costums, llegendes i tradicions, cançons i balls del Maresme, i en concret de Pineda de Mar.

Pompili Massa (1990), materialitza el recull de totes elles. A partir d'aquest moment es comencen a recuperar, de manera que quan arriba l'estiu, cap al vespre amb la fresca, a la plaça de l'Ajuntament, s'ensenya a ballar a tothom qui ho vulgui aprendre i poder-les ballar el dia de la Festa Major. Durant aquest procés se n'han pogut recuperar fins a set de balls.

Bibliografia

MASSA i PUJOL, Pompili (1990). *Dansar a Pineda*. Ajuntament de Pineda de Mar.

RODIÉ ESPINET, Agnès (2015). "La Dansa de Pineda", dins *Balls i Danses del Maresme*, p.33. Biblioteques Municipals del Maresme.

